

Avdelning
Utvärderingsavdelningen
Handläggare
Maria Nyman
08-563 086 45
maria.nyman@uka.se

Datum 2018-06-19
Reg.nr 2018/00220
Utbildningsdepartementet
U2018/01074/UH

Universitetskanslersämbetets yttrande över betänkandet ”Forska tillsammans – samverkan för lärande och förbättring” (SOU 2018:19)

Universitetskanslersämbetet (UKÄ) har anmodats lämna synpunkter på betänkandet Forska tillsammans – samverkan för lärande och förbättring från utredningen med namnet Praktikinära skolforskning i samverkan (PiS). Utredningen har som syfte att dels kartlägga den befintliga samverkan som redan finns mellan lärosäten och skolhuvudmän kring praktikinära forskning, dels redovisa vad som kan utgöra hinder för denna samverkan och slutligen ge förslag på hur lärosäten och skolhuvudmän kan skapa långsiktig samverkan kring praktikinära forskning. I detta remissvar ger UKÄ synpunkter på några av de rekommendationer utredningen lämnat.

Kommenterar av förslagets delar:

11. 2.1 Utredningens rekommendationer för att stärka huvudmännens medverkan i praktikinära forskning: Huvudmän rekommenderas att ha ett tydligt och varaktigt stöd för att utifrån det systematiska kvalitetsarbetet kunna integrera resultat från praktikinära forskning i förbättringsarbete.

UKÄ instämmer i utredningens rekommendation att huvudmännen bör ha ett tydligt och varaktigt stöd för att utifrån det systematiska kvalitetsarbetet kunna integrera resultat från praktikinära forskning. I enlighet med utredningen vill UKÄ här särskilt betona vikten av att huvudmännen ser betydelsen av att använda den kompetens som finns hos de lärare som har en forskarexamen. I utredningens kartläggning av den samverkan som sker mellan lärosäten och huvudmän kring praktikinära forskning har det framkommit att det finns en osäkerhet kring hur lektorer och medarbetare med forskarexamen bäst tas i anspråk i den egna verksamheten. Att anställa lärare med forskarexamen som lektorer är en av flera möjligheter till att integrera ett vetenskapligt förhållningssätt i undervisningen som helhet.

Dock efterlyser UKÄ ett förtydligande kring huruvida utredningen ser alla forskarutbildade eller lektorer som centrala resurser i arbetet med just den praktikinära forskningen och den samverkan kring denna forskning som ska ske mellan lärosäten och skolor, eller om de enbart tänker sig de med en särskild ämnesbakgrund exempelvis inom utbildningsvetenskap. Oavsett vilken grupp utredningen avser, anser UKÄ att de forskarutbildade lärarna, oavsett ämnestillhörighet, är en viktig grupp att involvera i arbetet med att integrera och utveckla den praktikinära forskningen på skolorna.

11. 2.2 Rekommendationer som stärker lärosätenas roll i utbildningssystemet: regeringen rekommenderas att överväga en översyn av examensbeskrivningarna för lärar- och förskollärarexamen

UKÄ instämmer delvis i utredningens rekommendation om att det behöver finnas en ordning för att regelbundet se över examensbeskrivningarna och målen i yrkesexamen när förutsättningar ändras för en verksamhet.

UKÄ vill dock understryka vikten av att en ny översyn inte per automatik innebär att nya mål enbart adderas till de mål som redan finns, detta då just lärarutbildningarna generellt har många mål att förhålla sig till. Däremot finns stora möjligheter att arbeta vidare med exempelvis de mål som berör Kunskap och förståelse och i synnerhet det mål där studenten ska visa: ”en fördjupad förståelse för vetenskapsteori samt kvalitativa och kvantitativa forskningsmetoder och visa kunskap om relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet och dess betydelse för yrkesutövningen” där även en fördjupad förståelse för praktisk forskning skulle kunna ingå.

11. 2.2 Rekommendationer som stärker lärosätenas roll i utbildningssystemet: lärosäten rekommenderas att tydligare forskningsintegrera utbildningen och den verksamhetsförlagda delen av utbildningen (VFU) inom lärar- och förskolläraryrkesprogrammen

UKÄ instämmer delvis i att lärosätena tydligare kan forskningsintegrera utbildningen och den verksamhetsförlagda delen av utbildningen inom lärar- och förskolläraryrkesprogrammen.

För att höja kvaliteten på VFU pågår för närvarande en försöksverksamhet med övningskolor och övningsförsolor. UKÄ har i uppdrag av regeringen att utvärdera denna försöksverksamhet. I den delrapport UKÄ publicerade i december 2017 framkom bland annat att forskningsprojekt och utvecklingsprojekt inte initierats i den utsträckning som övningskolorna och skolhuvudmännen hade förväntat sig. Att det därför finns ett behov av att göra just det är tydligt.

UKÄ skulle dock vilja göra tillägget att studenterna under sin VFU ska kunna ”delta i ett *sammanhang* av praktisk forskning”, istället för att de, som utredningen skriver: ska ”delta i praktisk forskning”. Detta för att inte VFU-handledningen och VFU-koordinering ska kompliceras ytterligare med krav på att studenter ska medverka i praktisk forskning. Behovet av att integrera praktisk forskning i studenternas utbildning, men samtidigt inte försvåra för skolhuvudmän och lärosäten vid VFU-placeringen och examineringen av VFU, behöver tas i beaktande.

UKÄ vill även understryka vikten av att den praktiska forskningen inte enbart tas omhand i VFU utan att även andra delar av utbildningen, förslagsvis den utbildningsvetenskapliga kärnan (UVK), kan användas för detta ändamål. Vilka mål som examineras var i utbildningen är upp till lärosäten att bestämma, men med rekommendationen att det i just VFU ska ingå praktisk forskningssamverkan ser UKÄ en viss risk att detta kan innebära att en ytterligare måluppfyllelse läggs på VFU, utöver

Datum

Reg.nr

2018-06-19

2018-00220

de många mål som vanligen förläggs där. Detta kan i förlängningen bidra till att VFU: n blir uppsplittrad på för många olika examensmål och på så vis svårare att hantera för studenter, handledare, VFU-lärare/examinator och VFU-koordinator/handläggare.

Beslut

Beslut i ärendet har tagits av generaldirektör Anders Söderholm efter föredragning av utredaren Maria Nyman i närvaro av avdelningschef Annika Pontén och Strategi- och planeringsansvariga Per Westman.

Anders Söderholm

Maria Nyman